

Keuzedeel mbo

Verdieping kraamzorg

Versie

Versie 2

Code

K1432

Ontwikkeld door: Bo Geboortezorg, Kenniscentrum Kraamzorg (KCKZ), KraamZus, ROC Friese Poort, ROC Menso Alting, Zadkine, SBB

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport

Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport

Op: 14-09-2023

1. Algemene informatie

D1: Verdieping kraamzorg

Studielast

480

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Onderwijsinstellingen kunnen, onder specifieke voorwaarden, in de derde leerweg een certificaatgerichte opleiding aanbieden voor een keuzedeel dat na 1 augustus 2020 is vastgesteld. Zie vragen 7 en 17 van de veelgestelde vragen veranderaanpak (<https://kwalificatiestructuur-mijn.s-bb.nl/vragen/verander>).

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

Onder andere door een tekort aan gekwalificeerde Kraamverzorgenden (zie Factsheet: 'Goede kraamzorg onder uitdagende omstandigheden', IGJ) en het vervallen van het profiel Kraamzorg in het dossier Verzorgende-IG (gewijzigd 2020) is er een groeiende scholingsbehoefte. Dit is een scholingsbehoefte op het gebied van zorg voor moeder en kind gedurende de kraamweek (inclusief partusassistentie). Door dit keuzedeel in te zetten voor toekomstig kraamverzorgenden en kraamverzorgenden die terugkeren in het vak kan aan deze scholingsbehoefte worden gedaan.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit scholingstraject is de kandidaat, mits voldaan aan de minimaal vereiste uren in de praktijk, geregistreerd inzetbaar in de Kraamzorg voor de verzorging van moeder en kind gedurende de kraamweek (inclusief de partusassistentie). Het gaat hierbij om het assisteren bij de bevalling, het verlenen van zorg en ondersteuning aan de zorgvrager en pasgeborene en het geven van voorlichting en advies gericht op de nieuwe gezinssituatie.

Doelgroep

Het scholingstraject gericht op dit keuzedeel is bedoeld voor werkenden en werkzoekenden die als kraamverzorgende willen werken en beschikken over een diploma van de opleiding:

- Verzorgende-IG (en voorlopende opleidingen)
- Mbo-verpleegkundige
- Hbo-verpleegkundige

Ook is het scholingstraject bedoeld voor kraamverzorgenden die zonder recente werkervaring en/of registratie in het kwaliteitsregister terugkeren in het vak (zie registratienorm 2023 op website KCKZ).

Ingangsdatum certificaat

31-01-2024

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

De beginnend beroepsbeoefenaar vervult binnen haar werkzaamheden verschillende rollen, gebaseerd op de systematiek van de CanMEDS (Canadian Medical Education Directions for Specialists). De CanMEDS-systematiek wordt gebruikt om verschillende rollen van zorgprofessionals te beschrijven. Het bestaat uit één centrale rol (zorgverlener) en zes rollen die daarmee samenhangen. De CanMEDS-rollen staan vermeld in de titels van de werkprocessen.

Relevantie van het keuzedeel

Het keuzedeel biedt de beginnend beroepsbeoefenaar de mogelijkheid om zich te specialiseren op het gebied van kraamzorg. Hierdoor wordt een betere aansluiting op de arbeidsmarkt gerealiseerd voor de beginnend beroepsbeoefenaar. Zij is inzetbaar als kraamverzorgende binnen de geboortezorg, mits voldaan is aan de branchevereisten.

Beschrijving van het keuzedeel

D1: Verdieping kraamzorg

Het keuzedeel biedt een verdieping op het gebied van kraamzorg. In het keuzedeel verwerft de beginnend beroepsbeoefenaar kennis en vaardigheden met betrekking tot het bieden van kraamzorg. De beginnend beroepsbeoefenaar heeft deze kennis en vaardigheden nodig om in de praktijk zelfstandig continue bevallingsbegeleiding te kunnen bieden. Ze leert in dit keuzedeel assistentie te bieden tijdens de bevalling. Daarnaast leert ze zorg en ondersteuning te bieden aan de zorgvrager* en pasgeborene en voorlichting, advies en instructie te geven gericht op de nieuwe gezinssituatie.

* Daar waar aan de orde, betreft de zorgvrager ook diens eventuele partner en andere gezinsleden.

Branchevereisten

Ja,
Om inzetbaar te zijn als kraamverzorgende in de geboortezorg, is registratie nodig in het register voor kraamverzorgenden van het KCKZ. Het crebo-erkend diploma Verzorgende niveau 3 geeft toegang tot het register, mits het keuzedeel Verdieping Kraamzorg is behaald en minimaal 440 praktijken zijn gemaakt in de kraamzorg (inclusief de partusassistentie). Gediplomeerden Verzorgende niveau 3 kunnen aantonen te voldoen aan de praktijken door gemaakte bpv-uren in het kader van het keuzedeel Verdieping Kraamzorg en overige gemaakte bpv-uren in de kraamzorg bij elkaar op te tellen. Ook voor gediplomeerden met een ander of ouder zorgdiploma kan het gevolgde keuzedeel Verdieping Kraamzorg toegang geven tot het register, mits tegelijkertijd is voldaan aan de minimale eis van 440 praktijken. De gemaakte bpv-uren in het kader van het keuzedeel tellen mee voor het totaal, de overige praktijken moeten op een andere manier worden aangetoond.

De registratie-eisen voor de kraamverzorgende zijn per 1 april 2023 vastgesteld. Zie: Informatie over Registreren norm 2023 - Kenniscentrum Kraamzorg (kckz.nl).

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Bieden van zorg en ondersteuning in de kraamzorg

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over kennis en vaardigheden om passende zorg en ondersteuning te bieden aan zwangere vrouwen, barende vrouwen, kraamvrouwen en pasgeborenen in de thuissituatie, het ziekenhuis of een geboortecentrum. Zij maakt onder andere gebruik van kennis van baringsmethoden en vaardigheden zoals het toepassen van begeleidingsmethodieken. Door de combinatie van kennis en vaardigheden, en het gebruiken en combineren van standaardprocedures en -methoden is ze in staat te assisteren tijdens de bevalling en passende zorg te bieden aan de zorgvrager en pasgeborene gericht op het handhaven en vergroten van de zelfredzaamheid.

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in laag tot gemiddeld complexe zorgsituaties, maar is ook in staat om in onverwachte en acute situaties assistentie te verlenen in opdracht van de verloskundig zorgverlener. De zorgvragers zijn over het algemeen gezond, maar afhankelijk van de setting waarin de beginnend beroepsbeoefenaar zorg verleent en het verloop van de zwangerschap, bevalling en kraamtijd, kan zij te maken krijgen met complexere inhoudelijke zorgvragen. De zorgrelaties zijn kortdurend en ze kan te maken krijgen met spanningen door tegengestelde belangen en veranderingen in de situatie van de zorgvrager en/of pasgeborene. In het geval van veranderingen in de situatie handelt zij volgens procedures en maakt een inschatting van de mogelijke gevolgen en risico's van deze verandering.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar voert haar werkzaamheden zelfstandig uit in afstemming met de zorgvrager en onder verantwoordelijkheid van de verloskundig zorgverlener. Ze biedt zelfstandig of in teamverband vraaggerichte zorg en ondersteuning bij activiteiten van het dagelijks leven, persoonlijke verzorging en hygiëne. Overstijgt een knelpunt haar deskundigheid dan schakelt zij leidinggevende, collega en/of andere zorgprofessional in. In acute of meer complexe situaties kan zij terugvallen op collega's, andere zorgprofessionals of leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van baringsmethoden
 - heeft kennis van ontsluiting fase, verloop van de weeën en houdingen om deze op te vangen
 - heeft specialistische kennis van de pathologie van de bevalling en kraamperiode, zoals foetale nood, uitgezakte navelstreng, onverwachte stuitligging, stortbevalling, schouderdystocie, fluxus, reanimatie van de neonat of een eclamptisch insult
 - heeft kennis van rouwverwerking binnen de kraamzorg
 - heeft kennis van mogelijke complicaties bij de bevalling en kraamperiode
 - heeft kennis van protocollen/methoden/richtlijnen t.b.v. zorg voor moeder en kind en partusassistentie
 - heeft specialistische kennis van relevante ziektebeelden in de kraamzorg gericht op de barende, de kraamvrouw en de pasgeborene
 - heeft kennis van pijnbestrijding, bijwerkingen en complicaties
 - heeft kennis van de inzet van zorgtechnologie en sociale media om het zelfmanagement te ondersteunen
 - heeft kennis van het (geïntegreerd) huisbezoek
 - heeft kennis van het mede opstellen en hanteren van een (elektronisch) geboortezorgplan
 - heeft kennis van persoonlijke verzorging van de barende, pasgeborene en de kraamvrouw
 - heeft kennis van de verzorging van prematuren, dysmaturen en syndromen
 - heeft kennis van preventie van complicaties en/of zorgproblemen
 - heeft specialistische kennis van borstvoeding en kunstvoeding
 - heeft kennis van risico- en vroegsignalering
 - heeft kennis van integrale geboortezorg
 - heeft kennis van de overdracht binnen de kraamzorg
 - heeft kennis van landelijke protocollen rondom verzorging, advisering en voorlichting
-
- kan veranderingen in lichaamsfuncties, gedrag en welbevinden van de barende, pasgeborene en kraamvrouw signaleren
 - kan handelen volgens het branchespecifieke kwaliteitskader
 - kan handelen volgens patiëntveiligheidswetten, -regels, -richtlijnen en -protocollen
 - kan signalen van gezondheidsrisico's, problemen (zowel lichamelijk als psychisch) en complicaties herkennen bij de kraamvrouw en pasgeborene
 - kan begeleidingsmethodieken toepassen
 - kan voorlichtings- en adviesvaardigheden toepassen
 - kan de gezinssituatie en de zorgvraag van de zorgvrager vertalen naar de benodigde inzet van kraamzorg

D1-K1-W1: Biedt assistentie tijdens de bevalling (zorgverlener)

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar biedt continue begeleiding in de vroege fase van de bevalling en begeleiding bij de bevalling, zowel in de thuissituatie als in een geboortecentrum of ziekenhuis. Zij coacht, begeleidt en observeert de zorgvrager vanaf het begin van de bevalling. Zij begeleidt de zorgvrager, bijvoorbeeld door haar gerust te stellen en te begeleiden bij het opvangen van de weeën. De beginnend beroepsbeoefenaar assisteert de verloskundig zorgverlener tijdens de bevalling, bijvoorbeeld door middel van het aanreiken van materialen en middelen. Ze anticipeert op risicovolle situaties.

Resultaat

De assistentie tijdens de bevalling is, volgens geldende protocollen, voorschriften en wet- en regelgeving, uitgevoerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- biedt passende mentale en lichamelijke ondersteuning voor het verloop van de bevalling en het verminderen van angst, onzekerheid en pijn (onder verantwoordelijkheid van de verloskundig zorgverlener);
- voert de begeleiding adequaat uit conform overdracht en belinstructies van de verloskundig zorgverlener;
- neemt tijdig contact op met de verloskundig zorgverlener op basis van de belinstructie, de vooraf afgesproken signalen en op basis van haar kennis van de verschillende fases van de bevalling;
- kiest en gebruikt materialen en middelen zorgvuldig en efficiënt bij de bevalling;
- blijft beheerst en effectief werken tijdens een onverwacht pathologisch verloop van de baring;
- voert instructies en aanwijzingen van de verloskundige of arts zorgvuldig uit, ook bij acute situaties tijdens de baring;
- werkt zorgvuldig volgens voorgeschreven (werk)procedures.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Samenwerken en overleggen, Materialen en middelen inzetten, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W2: Verleent zorg en ondersteuning aan zorgvrager en pasgeborene (zorgverlener)

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar verleent kortdurende zorg en ondersteuning aan de zorgvrager en pasgeborene. Ze ondersteunt bij de zorg voor de pasgeborene. Ze ondersteunt de zorgvrager bij het voeren van de regie bij activiteiten van het dagelijks leven (ADL) en persoonlijke verzorging van de zorgvrager en pasgeborene, zoals het voeden van de baby. Ze let daarbij op signalen van overbelasting. Ze voert controles uit bij de zorgvrager en pasgeborene. Ze observeert en signaleert eventuele risico's en verwijst indien nodig door naar andere disciplines. Ze waarborgt de hygiëne van de zorgvrager en pasgeborene. Ze ondersteunt de zorgvrager in situaties waarbij de pasgeborene gehandicapt is of een ziekte heeft of waarbij de pasgeborene is overleden. Ze ondersteunt de zorgvrager ook bij uitgestelde kraamzorg, waarbij de pasgeborene pas na een langere periode in het ziekenhuis naar huis gaat.

Resultaat

De zorgvrager en pasgeborene hebben passende zorg en ondersteuning gekregen en de zorgvrager is op passende wijze begeleid.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- ondersteunt de zorgvrager adequaat bij het steeds meer zelf uitvoeren van handelingen en activiteiten;
- observeert en signaleert continue en systematisch;
- herkent tijdig of er andere disciplines betrokken dienen te worden;
- geeft gerichte adviezen over hoe de zorgvrager rekening kan houden met de draagkracht en draaglast en hoe ze deze kan versterken;
- toont haar betrokkenheid bij het fysieke en mentale welzijn van de zorgvrager;
- behandelt de zorgvrager met respect en geduld;
- controleert regelmatig of er aan de verwachtingen en wensen van de zorgvrager wordt voldaan.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Ethisch en integer handelen, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert hoe de aanpassing aan de nieuwe gezinssituatie verloopt en signaleert mogelijke knelpunten. Zij instrueert de zorgvrager ten behoeve van het behouden of vergroten van de zelfredzaamheid in de nieuwe gezinssituatie. Zij geeft in voorkomende gevallen informatie, advies en instructie over de verzorging van de zorgvrager en pasgeborene op het gebied van voeding, omgaan met huilgedrag, ziekten, complicaties, beperkingen en afwijkend gedrag. Daarnaast geeft zij advies over een gezonde leefstijl, veiligheid in huis en hulpmiddelen.

Resultaat

De zorgvrager heeft voorlichting en informatie ontvangen en de zorgvrager is in staat zelfstandig zorg te verlenen aan de pasgeborene.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- geeft in voorkomende gevallen duidelijke en correcte informatie, adviezen en instructie binnen het kraamgezin;
- geeft duidelijke voorlichting over borst- en kunstvoeding, zodat de zorgvrager een weloverwogen keuze kan maken;
- controleert regelmatig of informatie duidelijk is en goed is overgekomen;
- kiest adequaat voorlichtingsmaterialen, hulpmiddelen en/of instructiematerialen die passen bij het onderwerp en de doelgroep;
- houdt adequaat rekening met de gemoedstoestand van de zorgvrager;
- gebruikt effectief en doelbewust voorlichtingsmaterialen, hulpmiddelen of instructiematerialen.

De onderliggende competenties zijn: Presenteren, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten